

FISR2

STRUCTURAL REFORMS BETTER INTEGRATED
WITHIN FISCAL FRAMEWORKS

Obaveze iz regulative i ugovora IRR-a

Tijana Stanković, CEF Expert
Podgorica, 10. Septembar, 2024

ŠTA TREBA ZNATI O REFORMSKOJ AGENDI (RA)?

- Reformska agenda predstavlja sveobuhvatan i koherentan paket reformi
- Cilj RA je da se potpunom i dosljednom implementacijom postigne brža konvergencija zemlje korisnice Evropskoj uniji
- RA je zasnovana na rezultatima
- Povezanost makro-fiskalnog okvira (ERP) i reformi (RA) nikad nije bila značajnija

STRUKTURA PREZENTACIJE

1. Zainteresovane strane
2. Koordinator
3. Monitoring
4. Uslovi za povlačenje sredstava
5. Pretfinansiranje
6. Izvještavanje
7. Sistem za upravljanje i kontrolu
8. Transparentnost
9. Vidljivost
10. Šta je potrebno odmah preduzeti

UKLJUČENOST ZAINTERESOVANIH STRANA

- RA treba da odražava stavove zainteresovanih strana: parlament, lokalne vlasti, socijalne partnere, poslovna udruženja i organizacije građanskog društva.
- Zainteresovane strane trebaju da budu uključene u proces monitoringa.

KOORDINATOR

- Nacionalnog koordinatora za IRR imenuje vlada zemlje korisnice
- **Koordinator, visoki predstavnik državne uprave**, treba da ima ovlašćenja da:
 - Koordinira radom svih relevantnih ministarstava i institucija uključenih u sprovođenje IRR-a
 - Koordinira i vodi redovni dijalog na visokom nivou sa EK
 - Održava vezu između upotrebe sredstava IRR-a i procesa pridruživanja EU
 - Posreduje između EK, Evropske kancelarije za borbu protiv finansijskih prestupa (OLAF), Evropskog javnog tužilaštva (EPPO) i državnih organa zemlje korisnice
 - Pripremi i dostavi godišnji izvještaj EK

KOORDINATOR

Koordinator je odgovoran za zahtjeve za isplatu:

- Za pripremu i dostavljanje zahtjeva EK
- Za pripremu i dostavljanje polugodišnjeg izvještaja uz zahtjev
- Za tačnost i istinitost dokumenata kojima se verifikuje postignuće indikatora

Koordinator nije sam!

- Koordinator mora da ima iskusne stručnjake u administrativnim kapacitetima i mandat za obavljanje svih relevantnih zadataka, uključujući izvještavanje.
- To podrazumijeva, prije svega, odabrani koordinacioni tim stručnjaka
- Preporučuje imenovanje osoba za kontakt u svim resornim ministarstvima i organizacijama zaduženim za sprovođenje reformi i investicija navedenih u RA

MONITORING

- **Odbor za praćenje implementacije IRR-a** najkasnije šest mjeseci nakon stupanja na snagu Ugovora o Instrumentu.
- Odborom za praćenje će zajednički predsjedavati koordinator i predstavnik EK, a uključivaće sve relevantne institucije.
- Odbor će analizirati sveukupnu svrsishodnost, efikasnost, kvalitet, dosljednost, koordinaciju i usklađenost sa propisima prilikom sprovođenja svih programa usmjerenih na ostvarenje ciljeva Instrumenta.
- Odbor će se sastajati najmanje jednom godišnje i, na tehničkom nivou redovno, prema potrebi.

USLOVI ZA POVLAČENJE SREDSTAVA

- Uslovi za povlačenje sredstava su kvalitativni i kvantitativni koraci definisani u RA, odnosno njihova ispunjenost
- Zemlja korisnica je dužna da **dostavi zahtjev za povlačenje sredstava dva puta godišnje**, zajedno sa izvještajem o ispunjenost uslova za kvalitativne i kvantitativne korake i pratećom dokumentacijom kojom to potvrđuje.
- Trošak reforme nije iznos sredstava koji zemlja korisnik dobija nakon uspješne evaluacije zahtjeva.

PRETFINANSIRANJE

- Iznos za pretfinansiranje: **7% ukupne sume opredijeljene u Instrumentu** (što obuhvata kredite i bespovratne grantove).
- Pretfinansiranje postaje dostupno tek nakon što EK usvoji Odluku o implementaciji RA.
- Preporuka zemlji korisnici je da već sada počne sa pripremom i prikupljanjem svih dokaza kojima može da potkrijepi zahtjev za pretfinansiranje.

IZVJEŠTAVANJE

O čemu korisnik izvještava Evropsku komisiju (EK)?

- O uspješnosti implementacije RA kroz kvantitativne i kvalitativne korake (indikatore implementacije)
- O uspješnosti postignuća opštih i specifičnih ciljeva RGF-a kroz KPI-ove (indikatore učinka)

Koliko izvještaja korisnik podnosi u toku godine?

Korisnik podnosi 3 izvještaja:

- dva polugodišnja i
- jedan godišnji izvještaj.

Koje vrste izvještaja korisnik podnosi?

Polugodišnji izvještaji o prethodnih 6 mjeseci implementacije RA, podnose se uz zahtjeve za plaćanje.

Godišnji izvještaj o prethodnih 12 mjeseci, podnosi se, po mogućnosti, zajedno sa ERP-om.

Završni godišnji izvještaj (u strukturi isti kao godišnji) koji pokriva čitav period primjene Instrumenta.

Kada se moraju podnijeti izvještaji?

- Polugodišnji izvještaji se podnose svakih šest mjeseci.
- Prvi polugodišnji izvještaj podnosi do kraja 2024*.
- Godišnji izvještaji se mogu podnijeti do 15. januara (sa ERP-om), ali ne kasnije od 1. marta.

** Shodno posljednjem razgovoru sa EK- nije zvanično.*

Zašto se pripremaju izvještaji?

- Svrha polugodišnjeg izvještaja je da vjerodostojno dokaže implementaciju RA.
- Svrha godišnjeg izvještaja je da vjerodostojno dokaže postizanje ciljeva RGF-a (konvergencija između korisnika i EU) i komplementarnost i sinergetski efekat sa ostalim EU programima.

Koji indikatori se moraju koristiti za izvještavanje?

- Indikatori sprovođenja: Kvantitativni i kvalitativni koraci koji opravdavaju da proces sprovođenja RA napreduje kako je predviđeno.
- Indikatori učinka: KPI-ovi koji pokazuju napredak ka 4 opta i 13 pojedinačnih ciljeva na koje ste se obavezali.

Da li će EK dostaviti obrazac za izvještavanje?

- EK će dostaviti obrazac za izvještavanje.
- Shodno Regulativi Evropska komisija ja u obavezi da dostavi obrazac za godišnji izvještaj.

Kako dokazujete tačnost podataka i informacija o sprovođenju?

Morate dostaviti posebnu dokumentaciju koja potvrđuje da je svaki kvalitativni i kvantitativni korak završen, uključujući:

- Sažetak koji objašnjava ispunjenje koraka.
- Kopiju svakog novog zakona objavljenog u Službenom listu.
- Kopije usvojenih strategija ili planova sa linkovima ka njihovim sajtovima.
- Kopije neobjavljenih izvještaja.
- Sertifikate koji dokazuju da su sistemi (npr. IT sistem) neophodni za ispunjenje koraka zakonski uspostavljeni i operativni.

EK može zatražiti dodatnu dokumentaciju, dodatne dokaze ili angažovati eksterne stručnjake za verifikaciju informacija.

Za koje svrhe će EK koristiti izvještaje?

- Isplata sredstava nakon pozitivne evaluacije izvještaja.
- Pregled napretka sprovođenja RA, koji će EK objavljivati online dva puta godišnje, počevši od 1. januara 2025.
- Ekonomski i socijalni dijalog Evropske unije sa korisnicima Instrumenta

SISTEM ZA UPRAVLJANJE I KONTROLU

- Za upravljanje sredstvima koja se u vidu kredita odobre trezorima zemlja korisnica će koristiti svoj nacionalne sisteme za upravljanje budžetom.
- Sredstvima obezbijeđenim kroz WBIF upravljaće i kontrolisati ih finansijske institucije koje sprovode projekte finansirane iz tih tog izvora
- Ukoliko ne poštuje obaveze, zemlja korisnica će morati da vratiti sredstava odobrena po osnovu Instrumenta
- IMBC (indirektno upravljanje od strane zemalja korisnica) sistem je potrebno uvesti u sve organe zadužene za sprovođenje reformi i ulaganja uz podršku kreditne komponente IRR-a

SISTEM ZA UPRAVLJANJE I KONTROLU

Do sredine 2025. godine, u trenutku povlačenja prve tranše, zemlje korisnice su dužne da EK dostave:

- Detaljan opis svog **nacionalnog sistema za upravljanje budžetom** koji će da koriste za upravljanje i kontrolu sredstava koja se u vidu kredita odobre njihovim nacionalnim trezorima.
- Informacije **o nacionalnom odeljenju za suzbijanje nepravilnosti** i prevara (AFCOS).

TRANSPARENTNOST

- Zemlja korisnik je dužna da na posebnoj internet stranici, jednom godišnje objavi i ažurira, spisak krajnjih korisnika finansijskih sredstava po osnovu IRR-a koja prelaze 50.000 EUR.
- Na svakih šest mjeseci zemlja korisnica dostavlja EK :
 - u slučaju pravnog lica, naziv svakog primaoca sredstava po osnovu RA;
 - naziv svakog izvođača i podizvođača;
 - ime, prezime i datum rođenja svakog vlasnika primalaca sredstava, izvođača i podizvođača; i
 - spisak mjera predviđenih Reformskom agendom, uključujući i ukupan iznos javnih sredstava opredijeljenih za te reforme, kao i nazive svih organa zaduženih za njihovo sprovođenje.

Nacionalni koordinator će odrediti organ koji će **biti zadužen za realizaciju tih aktivnosti.**

VIDLJIVOST

Zemlje korisnice moraju da obezbijede vidljivost finansiranja po osnovu IRR-a. To podrazumijeva i **izradu plana komunikacija i vidljivosti** koji mora biti sastavni deo RA.

Šta je potrebno odmah preduzeti (1)

- 1. Usvojite svojite Reformsku agendu.**
- 2. Imenujete nacionalnog koordinatora za IRR.**
- 3. Formirate koordinacioni tim**
- 4. Formirate Odeljenje za suzbijanje nepravilnosti i prevara.**

Šta je potrebno odmah preduzeti (2)

- 5. Imenujete osobe za kontakt zadužene za implementaciju RA u svim resornim ministarstvima i organima čiji je zadatak implementacija reformi i investicija navedenih u RA.**
- 6. Formirate Odbor za praćenje (monitoring) implementacije IRR-a u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Ugovora o Instrumentu.**
- 7. Uspostavite sistem za izvještavanje o implementaciji RA.**
- 8. Definišete indikatore učinka (KPI) i uspostavite sistem za godišnje izvještavanje.**

Šta je potrebno odmah preduzeti (3)

9. Izradite analizu domaćeg sistema za upravljanje i kontrolu i preduzmete neophodne korake da bi se taj sistem dovršio i njegovi eventualni nedostaci otklonili.

10. Imenujete organ koji će biti zadužen za definisanje tehničke infrastrukture i procedura za prikupljanje i vođenje podataka o krajnjim korisnicima sredstava u iznosu većem od 50.000 EUR i pribavljanje drugih neophodnih informacija koje se dostavljaju EK.

11. Izradite plan komunikacija i vidljivosti.

Hvala.